Баранов Петро Миколайович,
старший судовий експерт Дніпропетровського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, доктор геологічних наук, професор гемології

Сливна Олена Василівна,
судовий експерт Дніпропетровського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, кандидат геологічних наук

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ МЕТОДИК ОЦІНКИ БУРШТИНУ-СИРЦЮ ТА ЙОГО ВИРОБІВ

Експертні дослідження бурштину-сирцю та виробів з нього є однією з гострих проблем у гемологічному напрямку експертних служб. Складність питання полягає в тому, що чинні методики і, найголовніше, прейскуранти, в сучасних умовах розвитку нашого суспільства, не відповідають принципам судової експертизи. Сьогодні вони не дають повної та об'єктивної оцінки якості бурштину та його вартості. Це призвело до того, що бурштиновий бізнес України, який займається видобутком, обробкою, торгівлею та експортом сировини і виробів, починає проявляти дедалі більшу занепокоєність нерозв'язними проблемами у своїй галузі. Представники цього бізнесу зазначають, що в Україні існує реальна проблема з оцінкою вартості бурштину. Наприклад, «у Гданську в середньому ціна за грам (бурштину) стартує від 5 євро. В Україні цей товар коштує 30-50 центів за грам, тобто ціни для українських аукціонів формують не правильно» [1]. Цю проблему ми також не раз висвітлювали в наших публікаціях [2].

Дійсно, чинні прейскуранти, розроблені Державним гемологічним центром України (ДГЦУ), які мають безпосередній стосунок до експертної оцінки бурштину-сирцю, викликають деяке непорозуміння та низку запитань в експертів. Головним недоліком цього документа слід визнати відсутність зв'язку з гірничодобувними організаціями та прив'язки до конкретних українських родовищ. Крім того, цей прейскурант рясніє термінологією, що має подвійне значення або специфічно пояснюється, що є абсолютно неприпустимим при проведенні експертних досліджень.

Аналіз бурштинового ринку за даними європейських і вітчизняних комерційних сайтів, результатами міжнародних виставок і маркетинговими дослідженнями цін спеціалізованих бутиків засвідчив, що між вартістю виробів і вартістю бурштину-сирцю існує певна невідповідність.

Наочно це можна продемонструвати результати наших досліджень, які показали дві залежності (рис. 1):

1. Пряма залежність – між вагою кулі та вартістю сировини для неї, тобто що більша вага кулі, то вища її вартість і це логічно.

2. Друга – зворотна залежність, де між розрахунковою вартістю сировини ($/г), з якої виготовлено кулю, і вагою кулі, тобто зі збільшенням ваги кулі вартість сировини для її виготовлення зменшується. Така залежність суперечить наявним прейскурантам (має бути пряма залежність).

Виходячи з суто логічних міркувань зрозуміло, що вартість сировини і вага виробів повинні мати аналогічну динаміку - пряму залежність у розташуванні на графіку 1.

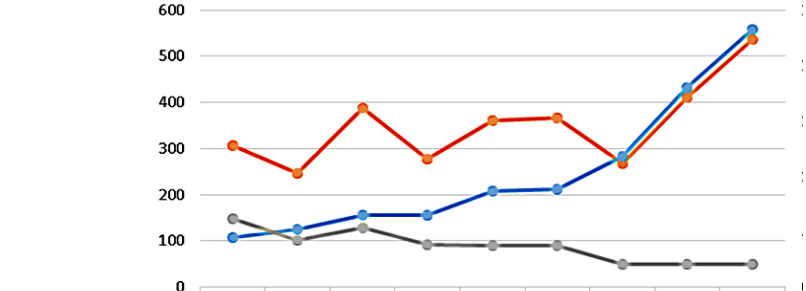

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вартість кулі, $	306	247	387	277	360	366	268	410	536
Маса кулі, г	4.5	5.2	6.5	6.5	8.7	8.8	11.8	18	23.2
Вартість розрахункова сировини,$/г	6.13	4.27	5.37	3.83	3.73	3.74	2.05	2.05	2.08

Рис. 1. Графік розподілу економічних показників сировини на кулі з бурштину [2].

Наведені результати демонструють розбалансованість сучасного ринку бурштину в Україні, що, природно, не покращує якість експертних досліджень.

Наразі Дніпропетровський НДЕКЦ веде розробку методик з визначення вартості виробів з бурштину у вигляді калькуляторів. Програмне забезпечення дає можливість оперативно вирішувати поставлені завдання, що дасть змогу виробити єдиний підхід до отримання результатів.

Відомо, що вартість виробів із бурштину складається з: вартості сировини, вартості технологічного процесу на виготовлення виробу та надбавки на реалізацію.

Пропонований калькулятор автоматично розрахує ринкову вартість виробів та їхню собівартість без надбавок. Отримані дані дають змогу порівнювати результати розрахунків і розуміти ринок бурштину: визначати реальну вартість сировини, вартість обробки, визначати, як формуються надбавки, створювати графіки та прайс-листи. Це дасть можливість зіставляти розрахункові прейскуранти з діючими сьогодні прейскурантами, з їхніми особливостями та з урахуванням переваг тієї чи іншої країни.

Тут також можна вносити зміни в розрахунок, вибравши необхідний вид продукту, змінити параметри обробки, вартість сировини.

Програма має зручний інтерфейс (рис. 2) не перевантажена опціями, складними функціями, не потребує спеціальної підготовки користувача.

Можливості програми:

- створення бази даних як особистої, так і всередині відомства;
- вибір будь-яких технологічних параметрів, торгових коефіцієнтів;
- збереження всіх параметрів;
- швидкий розрахунок.

Рис. 2 Інтерфейс калькулятора визначення вартості виробів з бурштину.

Другий пакет програмного забезпечення – визначення вартості бурштину-сирцю на основі наявних прейскурантів ДГЦУ (рис. 3).

Через низку недоліків чинні прейскуранти нами були видозмінені, доопрацьовані та сформовані у вигляді калькулятора вартості бурштину.

Рис. 3 Інтерфейс калькулятора визначення вартості сировини.

Калькулятор дає змогу визначати вартість як одного зразка, так і великих і малих партії.

Список використаних джерел

1. Асоціація бурштинового бізнесу України / Про аукціони, конкуренцію з Китаєм, бурштин з Калінінграда та плани на 2024 рік. URL: https://uaamber.com/2024/01/09/pro-aukcziony-konkurencziyu-z-kytayem-burshtyn-z-kaliningrada-ta-plany-na-2024-rik-intervyu-z-oc.

2. Баранов П., Коротаєв В., Сливна О. Особливості ціноутворення бурштинової продукції в сучасних умовах/ Криміналістичний вісник, 2023. Том 40 № 2. С. 68-76, 77-87.

Бондарчук Анна Сергіївна,
старший викладач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ У ПРОЦЕСІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛЮДИНИ ЗА ГЕНОМНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

Вторгнення Росії на територію України, з подальшою тимчасовою окупацією окремих її територій, постійні ворожі обстріли і найжахливіше як наслідок, втрати сотні тисяч життів військовослужбовців та мирного населення, стало новим викликом для